

Cultura i Espectacles

Adéu a un comunicador versàtil

Periodisme d'auto

Mor als 62 anys el periodista i escriptor Joan Barril, creador incansable i referent de la premsa i la ràdio catalanes

G. Busquets / B. Salvà
BARCELONA

Entrar a *El Cafè de la República* al compàs de la melancòlica *Nane tsokha*, una cançó gitana russa, i fer un tomb per l'actualitat a través de la veu serena i pausada de Joan Barril. Aquest ritual quotidià durant anys per a milers d'oients passarà a ser com els *Bons propòsits* que cada nit suggeria el mateix periodista: bonics, però impossibles. La veu de Joan Barril es va apagar per sempre la matinada d'ahir, i els mitjans de comunicació i les xarxes socials van recollir un volum ingent de paraules, comentaris i notícies comparable a la monumental obra periodística i literària que ens deixa: més de setze mil articles, programes de televisió i de ràdio (*El Cafè de la República* va superar els mil fa tres anys i mig), una quinzena de llibres...

Talent, vitalitat, olfacte, ironia, tarannà dialogant i afable, crític però constructiu, humanista, referent periodístic, elegància dialèctica, fina intel·ligència... Els adjectius i substantius que tan bé sabia combinar Joan Barril circulaven ahir en tots els formats i anaven dedicats a ell. Els deien, escrivien o piulaven gent anònima o personatges coneguts del món del periodisme, la cultura, la política... Joan Barril va morir la nit de dissabte a diumenge a causa de les complicacions d'una pneumònia que el va

mantenir apartat de l'antena des de l'octubre, quan va ingressar a l'hospital Clínic. La cerimònia de comiat de l'escriptor se celebra avui a dos quarts de dotze del migdia al Saló de Cent de l'ajuntament de Barcelona.

Fer-ho tot comprensible
Nascut a Barcelona, el 1952, Barril va dir a final d'agost, en la presentació del nou curs de Catalunya Ràdio, que insistiria en la voluntat de "parlar de coses que semblen incomprendibles, com ara la física quàntica, i fer-les comprensibles" en la no-

Talent, vitalitat, ironia i humanitat van ser algunes de les virtuts més destacades ahir

va temporada del programa *El Cafè de la República*. Però el seu darrer editorial per antena va ser l'1 d'octubre.

La faceta com a articulista de l'actualitat de Joan Barril era una de les més reconegudes. Un altre excel·lent articulista de premsa com era Miquel Pairoli (1955-2011) va escriure de Joan Barril en una entrevista publicada a *El Punt* l'any 1999: "Barril aporta el seu punt de vista sobre l'actualitat d'aquesta Catalunya preolímpica amb una barreja

de rigor intel·lectual, amenitat, punta crítica i picardia, que li ha servit per guanyar-se un bon nombre de lectors o oïdors que segueixen regularment els comentaris d'aquest escriptor amb cara de nen que ha crescut sense voler-ho."

Llicenciat en filosofia i lletres per la Universitat de Barcelona, Joan Barril va exercir sobretot el periodisme i va arribar a dirigir el setmanari *El Món*. Joan Barril va publicar milers d'articles en premsa. Va ser columnista a *La Vanguardia*, *El País* i *El Periódico*, on va escriure el seu últim article, *La joya del Tíbet*, el 16 d'octubre. També a la revista dominical *Presència* Joan Barril va realitzar una col·laboració setmanal des del 20 de febrer del 1994 fins a l'octubre d'aquell mateix any. Barril va glossar retrats de personatges, "un gènere de recreació", tal com explicava. El primer va ser de Raimon Obiols.

També és dilatada la trajectòria radiofònica de Joan Barril. Des de l'octubre del 2005 s'encarregava de la franja nocturna de Catalunya Ràdio, on va traslladar la seva empremta personal, la de la ràdio més reposada, la dels silencis i la conversa reflexiva, amb la seva marca emblemàtica *R-Pública*. Va arribar a Catalunya Ràdio el mateix any que COM Ràdio, on havia estat cinc temporades en horari matinal, n'hagués prescindit de cara al setembre.

Admirador d'Iñaki Gabilondo, de qui va prologar i editar el llibre *El fin de*

Joan Barril, en una imatge d'arxiu del 2009 ■ JORDI GARCIA

una època. Sobre el oficio de contar coses (2012), que va editar a Barril&Barral. Fa 24 anys, en la conversa publicada a *El Punt* que Pairoli va titular *El profeta avergonyit*, Barril deia amb relació al paper de tertulians que tenen els periodistes sabedors de tot: "Els comentaristes han substituït els polítics en el paper de profeta. Això et fa sentir una gran responsabilitat i et vénen temptacions de transcendència."

Joan Barril va ser coautor amb Joan Ollé d'un dels

programes culturals de referència, de culte, i més atípics del Canal 33: *L'illa del tresor* (2005-2007).

Entrevistador i cronista

L'entrevista va ser una altra de les seves especialitats, a banda de la de cronista. Tot i que Barril no hi estava d'acord. "Faig preguntes... no crec que passi a la història com un gran entrevistador", explicava el 2006 a l'Avui i ho reblava: "Sóc un entrevistador confortable per al convidat i, per tant, un mal entrevistador, tot i que tam-

poc m'agraden els que tot el dia burxen."

Joan Barril també va destacar per la seva prolífica obra literària, distingida en diverses ocasions. Va debutar amb *Un submarí a les estovalles* (La Campana, 1998), un retrat irònic de la Barcelona preolímpica que va guanyar el Pere Quart d'Humor i Sàtira. Autor d'una quinzena de títols, també va ser distingit per la novel·la *Parada obligatòria*, premi Ramon Llull del 1998; *Tots els ports es diuen Helena* (Empú-

L'APUNT

Quan vam brindar amb Moët & Chandon

Joan Ventura

Entre les moltes coses que havia fet Joan Barril, també va ser columnista d'El Punt i articulista de Presència en una breu etapa dels noranta. Per concretar el tracte, el vam anar a veure a Olot, on tenia la segona residència, amb el company Enric Serra. Crec que era al restaurant Les Cols, i ens va sorprendre demanant una ampolla de Moët & Chandon per tancar l'acord.

Nosaltres, més preocupats per la cara que ens posaria la gerència portant una factura amb xampany francès, gairebé no el vam tastar, però en Joan, home que gaudia de la vida sense complexos, en va demanar una altra, sense preocupar-se del nostre espavent facial. No sóc xampanyer, però tinc un benjamí de Moët. Posaré en Vinicius i brindaré a la teva salut, Joan!

Dr

ries/62, 1999), que va guanyar el Ramon Muntaner i el premi Crítica Serra d'Or de literatura juvenil; *Certes mentides* (Columna), premi 23 d'Abril l'any 2002, i *Les terres promeses* (Edicions 62, 2010), premi Sant Joan. La seva trajectòria literària també inclou reculls de narracions curtes, com ara *201 contes corrents* (Ara Llibres, 2009). El seu últim llibre publicat és *Sobre la felicitat* (2013) i deixa una novel·la inèdita, *La dona immòbil*, que publicarà aviat Edicions 62. ■

Mirador

Sorneguer i càlid

Jaume Vidal

Em va alertar el meu amic dibuixant Miquel Fuster, autor viscut del còmic de *Miguel, 15 años en la calle*. "Saps què li passa al Barril?" "No. Per què?" "Fa dies que no escriu

a *El Periódico*." Vaig preguntar, i aleshores va començar el macabre ritual periodístic d'estar alerta quan un personatge no es troba prou bé de salut. Les maleïdes necrològiques. Gènere absurd i ple de contrasentits que et fa pensar la vida en clau de mort.

Barril em va ser referència professional perquè era el periodisme que sempre m'ha agradat: ficar cullerada en la realitat per explicar-la tal com es sent i sense que això representi ni trair-la ni emascarar-la.

Jo, que sempre he anat amb el pas canviat, vaig prendre Joan Barril com a referència, tot i que no era gaire més gran que jo. Quan ell dirigia el setmanari *El Món*, jo només n'era un col·laborador. Quan intentava ficar el nas a *El País*, ell ja hi escrivia unes cròniques que alguns pensaran que podien pecar de florides i d'excés metafòric, però que a mi sempre m'havíem atret perquè Barril podia donar la mateixa dignitat a una anàlisi política que a una crònica

Només li calia dues frases escrites en mig full per trobar-te l'endemà al diari una crònica brillant

de la Fira del Càntir. I per això agradava tant a intel·lectuals com a mestresses de casa.

I és per això que quan amb el director del Saló del Còmic, Carles Santamaria, vam muntar l'exposició *Els periodistes en el còmic*, vaig demanar-li si ens en podria fer un text per al catàleg. Va accedir-hi amb molt de gust i això va fer que en els *bolos* en què presentaven la

mostra juguéssim al joc del tintinòleg. Ell ho sabia tot, però malgrat el seu amor per Tintín, com a periodista no el tenia en gaire bon concepte: "Tintín va tenir la notícia més important de la història de la humanitat: l'hora de la fi del món, però en comptes d'anar a la redacció va anar a casa i es va quedar adormit a una butaca", va escriure. Rebuig? O potser creure que ell també s'ho hauria pres amb calma si acabés el món. Perquè, com Barril deia, el seu periodisme tenia un altre *tempo*.

En aquestes gires vaig descobrir el Barril de la bona taula. Quan els organitzadors -institucions prou solvents- havien intentat col·locar-nos el menú de la casa, ell es despenjava demanant a la cambrera un platet de rovellons "per acompanyar". No se me'n va del cap la visió de Barril i Nèstor Luján al Via Veneto, a l'hora del cafè, copa i puro.

I és que a taula vaig coincidir-hi sovint. Mentre jo desplegava entre els coberts bolígraf, llibreta, retolador i casset i omplia amb guixots més que paraules desenes de fulls, ell es treia de la butxaca un sol full doblegat en què només escrivia dues frases. Les que li calien per escriure una crònica, sovint, brillant. Bon culer, Joan Barril també em va impressionar pel seu esperit futbolístic ecumènic. Quan l'Espanyol va jugar la brillant, però maleïda, copa de la UEFA de 1988, Barril no va tenir cap inconvenient a animar l'equip a Sarrià lluint una bufanda blanc-i-blava. Jo, com a periquito, ho vaig trobar tot un detall d'un personatge càlid, humà i que quan treia la mala bava ho feia amb una intel·ligent sornegueria.

Joan Barril el 2010 quan va guanyar el premi Sant Joan de novel·la ■

JOSEP LOSADA

